

Buresbirgema čuovvovaš lávki

Suoma muitalus lea muitalus unna ja geafes riikkaža šaddamis oktan máilmmi eanemus menestuvvi servodagain, gos orrot máilmmi lihkolaččamus olbmot. Dat muitalus lea huksejuvvon gievrras buresbirgenstáhta nala, mii lea dahkan vejolažžan máhtu, innovašuvnnaid ja jábálašvuoda šaddama. Dat lea muitalus luohttámušas, viggamušas dásseárvui ja juohkehačča vuoigatvuodas váikkuhit iežas eallimii ja servodahkii.

Sosiálademokrátat leat huksen suopmelaš buresbirgejumi juo badjel 120 jagi. Midjiide buresbirgen šaddá buresdoaimbi árgabeaivvis, luohtehahtti bálvalusain, servodaga rabasvuodas ja demokrátalašvuodas. Das, ahte juohkehaš dollojuvvo fárus.

Buresdoaimbi árga dorvvasta buori eallima. Dat gáibida luohttámuša dasa, ahte servodat guoddá min juohkeovtta, ahte dárbbu mielde beassat dikšumii, oazžut doarjaga ja dorvvu ja servodat guoddá. Buresbirgenstáhta hábme Suomas orruid dorvofierpmádaga, mii guoddá árgabeaivvis go maid roasuid áigge.

Jábálašvuolta ja buresbirgejupmi eai goitge juohkás dásseedit. Buresbirgenerohusat leat jagiid mielde jorggihan ođđasit stuorrut. Juohke riegádeaddji mánná, dikšuma dárbbáseaddji boaran dehe doarjaga ohcci bargoaškásaš ii leat dásseárvosaš sajádagas. Dán dihte mii leat dahkame sosiála- ja dearvvašvuoltaođastusa. Badjel logijagiid barggu maŋnel ođastus ollašuvvá ja jagi 2023 álggus buresbirgenguovllut álggahit doaimmaset. Ođastus lea dehálaš, vai juohkehačča ovtaveardásaš vuoigatvuolta buresbirgejupmái ollašuvlii oba Suomas.

Midjiide sosiálademokráttaide ovtaveardásaš, olahahtti ja buorrešlájat bálvalusat leat čoavdda našuvdnamet menestupmái maid boahhteáiggis. Dásseárvosaš buresbirgen duddjo servodatlaš luohttámuša, oadjebasvuoda ja servodaga doaimmivuoda. Mis juohkeovttas lea vuoigatvuolta buorrešlájat sosiála- ja dearvvašvuotabálvalusaide sihke gádjundoibmii orrunbáikkis beroškeahhtá, goappašiid riikkagiela mielde.

Bálvalusat fertejit leat oazžunsajis dalle, go dat dárbbášuvvojit, vuollegis šielmmáin ja doarvái lahka. Sosiálademokrátat háliidit, ahte juohke Suomas orru sáhtta luohttit dasa, ahte ambulánsa dehe čáskadanbiila boahotá dárbbu mielde, dikšuma várás beassá johtilit čoavjebákčasiid go mielladearvvašvuoda čuolmmaiguin, ja ahte doarjaga ja neavvut leat sadjagasas dalle, go dat dárbbášuvvojit.

Vuosttaš guovlluválggat mat ordnejuvvojit ođđajagimánus 2022 leat earenoamáš dehálaččat, daningo guovllustivrrat, mat dain válljejuvvojit, duddjojit vuodu ja boahhteáiggi háltti buresbirgenguovlluide. Vuosttaš guovllustivrrat mearridit bálvalusfierpmis, bálvalusaide sisdoaluin go bargoveaga sajádagas ja servvolašvuodas.

- **Sanna Marin, SDP ságadoalli**

Sosiálademokrátat barget juohke buresbirgenguovllus dan beales, ahte sosiála- ja dearvvašvuhtafuolahusa bálvalusat buorránit. Mii háliidit, ahteSuomas orrut leat ovttavewardásaččabut, dearvaseappot ja birgejit buorebut.

SDP:i lea dáhtu ášši, ahte Suoma juohke buresbirgenguovllus

1. Sosiála- ja dearvvašvuhtabálvalusaid oažžasuvvan buorrána. Bálvalusat gávdnojit ovtta sajis ja doibmet bures ovttas. Bálvalusčuoggát leat doarvái olu ja dat lea álkes johtolatoktavuođaid geahčen. Áššehasmávssut eai oaččo árrat veahki oažžuma ja guhkit áigegaskka vuodđodearvvašvuoda áššehasmávssut vuoliduvvojit dehe dat sáhttet ollásit sihkojuvvot. Mii háliidit dorvvastit gievrras ja buresdoaimmi almmolaš bálvalusaid, mat dávistit individuála dárbbuide. Organisašuvnnat ja fitnodagat dievasmahttet bálvalusfálaldaga.

2. Dikšun dorvvastuvvo rivttes áigge. Buresbirgenguovllus váldojuvvo atnui dikšundáhkádus, mii gokčá vuodđodearvvašvuoda fuolahusa, mielladearvvašvuoda bálvalusaid nugo njálmmi dearvvašvuhtafuolahusage.

3. Váfistuvvo bargoveaga sajádat ja buresbirgen. Buorrešlájat bálvalusat ja dikšundáhkádus lihkostuvvet go lea máhtolaš ja buresbirgejeaddji bargoveahka. Visot buresbirgenguovlluin gárgehuvo jodiheapmi ja duddjojuvvot iežas bargui váikkuheami vuogit sihke buoriduvvojit bargodilit ja addojuvvo vejolašvuhta iežas ámmátmáhtu gárgeheapmái. Maiddái bargoveaga váilái ferte darvánit aktiivvalaččat.

4. Dorvvastuvvo buorre boarrásiid fuolahus. Oktagaslaš bálvalusat vuodđuduvvet bálvalusdárbbu árvoštallamii ja buorre dikšun dorvvastuvvo doarvái stuora bargoveahkamihttodallamiin, mánggaámmátlaš máhtuin ja čielgasit sohppojuvvo bargoráhkadusaiguin. Doarvái stuora bargoveahkamihttodallan galgá dorvvastuvvot earret dikšunovttadagain dego maid ruovttudikšumis. Bálvalusat, mat buktujuvvot ruoktot, galget leat mánggabeallásaččat, váldodoaimma galgá viiddiduvvot guoskat eanet ahkeolbmuid ja bálvalusat fertejit doarjut oapmahašdikšuma.

5. Buoriduvvojit eastadeaddji, nuvttá vuollegis šielmmá bearašbálvalusat. Mánáid ja bearrašiid bálvalusain ráhkaduvvo buresdoaimmi mánggaámmátlaš ollisvuhta, mii doarju mánáid, nuoraid ja bearrašiid árgabeaivvis. Mánáibearrašiid ruovttubálvalusat lasihuvvojit. Mánáid sode-bálvalusat galget fállujuvvot vuollegis šielmmáin maid skuvllain ja oahppanbáikkiin. Mánáidsuodjaleapmái huksejuvvot nanu bálvalusollisvuodát.

6. Bálvalusat plánejuvvot ja gárgehuvojit geavaheddjiid oaidninvuogis ja nu ahte sii šaddet gullojuvvot. Áigevárrenvuogadagat, oktavuođa váldin ja neavvun galget leat álkít, čielgasat ja jođánat. Bálvalus galgá leat oažžunsajis maid eahkediid ja vahkuloahpaid. Kvaliteahhta mihtiduvvo maid geavaheaddjimuosáhusa vuodul.

7. Ođđa teknologijaid geavaheapmi galgá dahkkojuvvot vejolažžan. Digitalisašuvdna ja teknologijja atnuiváldin galgá ovddiduvvot dađi lági mielde, ahte bálvalusaid kvaliteahhta ja anolašvuhta sihke áruhisvuhta buorránit. Fysiškalaš bálvalusat seilot digitálalaš bálvalusaid bálldas, vai juohkehaš sáhtta oažžut iežas dárbbášan bálvalusa.

8. Dorvvastuvvo gádjundoaimma sihke sosiála- ja dearvvašvuhtadoaimma lávga gaskavuoda ovttasbargu earenoamážit vuosttašdikšumis. Buresbirgenguovlluide galget bálkáhuvvot doarvái olu gádjunsuorggi ámmátolbmot. Bargoveahka ferte gullojuvvot ja dan máhtu bajásdoallan galgá sihkarastujuvvot. Soahpamušbuollinčáskadanveagaid sajádat ferte dorvvastuvvot ođastusa olis.

Buresbirgenguovlluid demokrátalaččat válljejuvvo ja ovddasvástáduslaš mearrádusdahkkit bidjet ulbmiliid oba guovllu buorin. Válljejuvvo njunušolbmuin ja hálddahas lea ovddasvástádus das, ahte bálvalusat dávistit orruid mánggalágán dárbbuide.